

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ МОЗ України
від 28.12.2009 № 1051

КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПЕЦІАЛІСТА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ»

I. Лікар-гастроентеролог повинен знати й уміти:

1. Загальні питання організації охорони здоров'я

Основи законодавства охорони здоров'я та директивні документи, які визначають діяльність органів та установ охорони здоров'я.

Загальні питання організації терапевтичної та гастроентерологічної допомоги в країні, роботу лікарень та поліклінік, організацію роботи швидкої та невідкладної допомоги.

Організацію роботи закладу охорони здоров'я, де працює; взаємозв'язок у роботі відділень, кабінетів та лабораторій.

Показники стану здоров'я населення, структуру гастроентерологічної захворюваності, показники ефективності лікування хворих на гастроентерологічні захворювання.

Обліково-звітну документацію діяльності стаціонару та поліклініки; статистичні методи оцінки показників цієї діяльності.

Організацію роботи ендоскопічних кабінетів та кабінетів ультразвукових досліджень.

Організацію роботи служби інтенсивної терапії та реанімації, де проходять лікування гастроентерологічні хворі.

Контингенти хворих, що потребують стаціонарного та амбулаторного лікування.

Питання експертизи працездатності, організації медико-соціальної експертизи.

Організацію диспансеризації, аналіз її ефективності, диспансерне спостереження за хворими гастроентерологічного профілю.

2. Основи медичних знань

Анатомічну будову органів травлення.

Основні питання нормальної та патологічної фізіології органів і систем людини, взаємозв'язок функціональних систем організму та рівні їх регуляції.

Причини виникнення патологічних процесів у організмі, механізми їх розвитку та клінічного прояву.

Основи біостатистики та клінічної епідеміології.

Генетичні, імунологічні основи патології в гастроентерологічній клініці.

Основи водно-електролітного мінерального обміну, кислотно-лужний баланс, можливі типи їх порушень і принципи корекції.

Показники гемостазу в нормі та при патології.

Клінічну симптоматику та патогенез основних захворювань системи травлення, методи їх профілактики, діагностики та лікування.

Загальні, функціональні та спеціальні методи дослідження, що застосовуються в гастроентерології.

Алгоритми (стандарт) діагностики та лікування гастроентерологічних захворювань.

Диференціальну діагностику та обґрунтування клінічного діагнозу, схему, план і тактику ведення та лікування хворих з гастроентерологічною патологією.

Основи раціонального харчування здорової та хворої людини, принципи дієтотерапії у хворих з гастроентерологічною патологією, реабілітаційні засоби.

Основи фармакотерапії в гастроентерологічній клініці, механізм дії основних лікарських засобів, ускладнення, спричинені використанням ліків, особливості дії лікарських засобів, основи фітотерапії.

Методи фізіотерапії, лікувальної фізкультури, психотерапії, голкорексфлексотерапії, показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування, лікувальну дію мінеральних вод.

3. Невідкладні стани в гастроентерології

Гостра дисфагія. Верхня та нижня гастроінтестинальна кровотеча. Гострий абдомінальний біль. Гостра кишкова непрохідність. Гостра печінкова недостатність. Гостра діарея. Гіпоглікемічна та діабетична кома. Уремія.

4. Діагностику та лікування таких захворювань і станів

Хвороби стравоходу: функціональні захворювання стравоходу, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба та езофагіти, пептична виразка та стриктури стравоходу, стравохід Барета, діафрагмальні грижі, ахалазія кардії, дивертикул стравоходу.

Хвороби шлунка та 12-палої кишки: необстежена диспепсія, функціональна диспепсія та інші функціональні гастродуоденальні розлади, хронічний гастрит, дуоденіт, виразкова хвороба шлунка та 12-палої кишки, НПЗП-гастропатії, симптоматичні гастродуоденальні виразки, постгастрорезекційні та поставаготомні розлади.

Хвороби печінки: хронічний гепатит, цироз печінки, алкогольні ураження печінки, хвороба Вільсона-Коновалова, доброякісні гіпербілірубінемії, хронічні хвороби судин печінки, полікістоз та ехінококоз, ураження печінки при хворобах внутрішніх органів.

Хвороби жовчного міхура і жовчовивідних шляхів: дисфункції жовчного міхура та сфінктера Одді, гострий та хронічний холецистит, холестероз жовчного міхура, жовчекам'яна хвороба, гострий та хронічний холангіт, постхолецистектомічний синдром.

Хвороби підшлункової залози: гострий та хронічний панкреатит, камені та кісти підшлункової залози, муковісцидоз, зовнішньосекреторна недостатність підшлункової залози.

Хвороби кишечника: функціональні захворювання тонкої кишки, гострий ентерит, хронічні ентеропатії, целіакія.

Лактазна недостатність.

Синдром подразненої кишки та інші функціональні захворювання товстої кишки.

Неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона. Інші коліти.

Захворювання прямої кишки та заднього проходу.

Доброякісні та злоякісні пухлини органів травлення: рак стравоходу, доброякісні та злоякісні пухлини шлунка, рак підшлункової залози, доброякісні та злоякісні пухлини печінки, пухлини фатерова соска, жовчного міхура та жовчних ходів.

5. Суміжну патологію

Гостра серцева та дихальна недостатність. Гострі хірургічні захворювання. Коматозні стани. Гострі інтоксикації та отруєння. Харчові токсикоінфекції (ботулізм тощо, сальмонельоз, ієрсиніоз, ешерихіоз, амебіоз, дизентерія, лямбліоз, холера). Вірусні захворювання печінки. Паразитози (нематодози, опісторхоз, трематодоз, токсокароз). ВІЛ-інфекція та органи травлення. Гастроентерологічні прояви при ендокринних захворюваннях та метаболічних розладах. Харчова алергія та непереносимість. Радіаційні ушкодження органів травлення. Гастроентерологічна патологія при психосоматичних захворюваннях.

6. Клінічну інтерпретацію даних додаткових методів дослідження

Даних морфологічного та біологічного дослідження крові, сечі, екскрементів, шлункового соку, дуоденального вмісту, плеврального ексудату, асцитичної рідини.

Даних морфологічного дослідження біоптатів слизових оболонок та печінки.

Даних ендоскопічного обстеження шлунка та кишечника.

Даних ультразвукового обстеження ОЧП.

Характеру та тяжкості порушень водно-електролітного, вуглеводного, жирового та білкового обміну, кислотно-лужного балансу, основного обміну.

Показників коагулограми; даних рентгеноскопії та рентгенографії органів грудної клітки та черевної порожнини; даних електрокардіографії, функціонального обстеження шлунково-кишкового каналу (шлунковий сік, жовч, підшлунковий сік, кишковий вміст); даних кліренсу сечі та функціональних проб нирок.

7. Клінічні обстеження та маніпуляції

Пальпація живота (поверхнева, глибока, ковзаючи - за Образцовим-Стражеском).

Визначення положення шлунка.

Визначення розмірів печінки.

Пальпація підшлункової залози.

Пальцеве обстеження прямої кишки.

Техніка виконання ректосигмоскопії.

Техніка виконання інтрагастральної та інтрастравохідної рН-метрії.
 Техніка виконання езофагогастродуоденоскопії.
 Ультразвукове дослідження органів черевної порожнини.
 Промивання шлунка.
 Дуоденальне зондування.
 Венепункція, краплинна інфузія ліків, визначення груп крові, гемотрансфузія.
 Штучне дихання.
 Закритий масаж серця.
 Зупинка кровотечі.
 Імобілізація кінцівки при транспортуванні.
 Запис електрокардіограми.
 Визначення артеріального та венозного тиску.
 Накладання пов'язки на рану.
 Трахеотомія.

II. Лікар-гастроентеролог II кваліфікаційної категорії

Поряд із вищезазначеним повинен знати і вміти:

Консультувати хворих із метою проведення диференціальної діагностики захворювань органів травлення, призначити спеціальні методи дослідження, розробляти схеми лікування та план ведення хворого.
 Проводити пункцію плевральної та черевної порожнини.
 Самостійно проводити інтрагастральну та інтрастравохідну рН-метрії.
 Самостійно проводити ректосигмоскопію.
 Знати техніку проведення езофагогастродуоденоскопії (повинен здати екзамен на ендоскопічному тренажері).

III. Лікар-гастроентеролог I кваліфікаційної категорії

Поряд із вищезазначеним повинен знати й уміти:

Організацію проведення щорічної диспансеризації.
 Обліково-звітну документацію діяльності гастроентерологічного відділу, кабінету, статистичні методи оцінки показників цієї діяльності, економічні аспекти діяльності гастроентерологічного стаціонару, кабінету.
 Показники роботи гастроентерологічного відділу (кабінету) з основних нозологічних форм, аналіз ускладнень, їх причин, аналіз летальності, статистична обробка одержаних даних, розробка засобів профілактики.
 Складання плану роботи та звіту відділення, кабінету, структури та графіку особистої роботи.
 Організацію інтенсивної терапії та реанімації в гастроентерологічній клініці.
 Систематично вивчати науково-практичні публікації зі своєї спеціальності.
 Самостійно проводити ректосигмоскопію та езофагогастродуоденоскопію.

IV. Лікар-гастроентеролог вищої кваліфікаційної категорії

Поряд із вищезазначеним повинен знати й уміти:

Принципи організації скринінгових обстежень великих контингентів населення.
 Організацію клінічних випробувань лікувальних препаратів.
 Самостійно проводити ендоскопічні хірургічні маніпуляції для зупинки кровотеч зі стравоходу та гастродуоденальної зони.
 Самостійно проводити пункційну біопсію печінки під контролем УЗД.

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М.П. Жданова